

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Locutionem Angeli esse verbum mentis, vel intellectionem aliquam, alij
censent. c. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Deinde falsum est id, quod subiungit Durand. in sua ratione, nempe ideo non esse aliqua signa inter angelos, quæ naturaliter significant secreta cordis, quia secreta cordium ex se manifesta sunt aliis. Tum quia absurdum est, vt præc. disp. monstrauimus, secreta cordium ex se manifesta esse omnibus angelis. Tum etiã quia licet essent, nihil obfistat, quominus haberet signa quædã, quibus naturaliter significarentur: sicut effectus semper naturaliter significat causam à qua procedit: licet hæc signa angelis non essent necessaria, si alioqui secreta cordium per se cognoscere.

Postremo obiicit Durandus contra prædictam sententiam, quia si per signa quæcumq; loqui possemus, sequeretur, per genus etiã nos posse loqui, quod est absurdum. Sed obiectio friuola est. Nam si aliquis intentione exprimendi cõceptum suum gemitus ederet absque dubio loqueretur: sicut etiam mutus per natus dicitur loqui.

Quamobrem hæc sententia ceteris probabilior est. Nulla enim ex illa sequuntur incommoda, quæ sequuntur ex aliis, quas hætenus retuli. Posset tamẽ quis contra eam hac vi ratione: cum locutio sit operatio facultatis rationalis, & in angelo sit actio intellectus: efficitur vt dum Angelus loquitur, producat in se signa illa, quibus exprimere cupit secretum cordis: si enim semper in Angelo existerent, non possent habere rationem locutionis, nisi diceretur angelus illis semper loqui: atqui intellectus possibilis nullam aliam operationem habere videtur, quã intellectiõnem, & per intellectiõnem productionem habituum: cur ergo debemus modo confingere nouum genus operationis in angelis? Responderi tamen potest, nulla alia ratione hoc genus signi fuisse excogitatum, quam ad explicandam rationem locutionis, quam oportet in Angelis asserere. Ceterum si faciliiori via eam explicare possemus, necesse non esset ad hoc genus signi confingere. Quod si modus, quem statuit capite sequenti subiiciemus, non placet, hic mihi ceteris omnibus præferre videtur.

Per gemitus possumus aliquid quando loqui

Præcedens opinio probabilior iudicatur.

58.

CAPVT XI.

Locutionem Angeli esse verbum mentis, vel intellectiõnem aliquam alij censent.

59.

Postrema in præsentia controuersia videtur opinio eorum, qui asserunt, vnum angelum alteri loqui, eique secretum sui cordis aperire expressione verbi interioris, hoc est, quadam intellectiõne, in qua videat alter Angelus secretum loquentis, & eo ipso audire dicatur. Quam quidem sententiam tradunt Henricus quodlib. 5. q. 1. §. a. 2. Heruzus in 2. dist. 11. qu. 1. Maior dist. 9. qu. vlt. & mihi non videtur improbabilis. Conueniunt igitur hi auctores cum reliquis præcedenti articulo commemoratis in eo, quod locutio Angelorum fiat signo aliquo spiritali: differunt tamen ab eis: quia illi asserunt, hæc signa nõ est actus cognitiõnis, & intellectiõnis, hi vero dicunt, esse quãdam cognitiõnem expressam in mente loquentis, qua fiat manifestum alterum secretum cordis: variant nihilominus aliquo pacto in explicanda hac sua opinione. Maior docet, hoc fieri ex institutione ipsorum angelorum, quibus visum est, vt aliquibus conceptibus sua secreta sibi mutuo communicarent: quam quidem institutionem superiori capite improbauimus.

Henricus. Henricus. Maior.

Henricus vero hoc modo philosophatur. Docet primum, singularia non cognosci ab Angelo per proprium conceptum, & speciem, sed per speciem vniuersalis: ita vt, conceptu vniuersalis quiditatis non mutato, Angelus, vt vult, nunc intelligat hoc singulare, nunc illud, prout voluerit illum conceptum applicare: intelligit autem Henricus hanc suam sententiam de singularibus, quæ superior angelus reuelatione aliqua solum cognoscitur nam de his tantum putat esse locutionem, nõ de aliis rebus cognotis siue vniuersalibus, siue singularibus: quia existimat, hæc omnia, & cõceptus de illis esse naturaliter notos inuicem Angelis: ipsi: de notis autem frustra esset locutio.

Deinde docet, locutionem de singularibus inter Angelos ita fieri, vt Angelus, qui reuelatione cognouit singulare, explicet alteri cõceptum, quem habet de illo singulari formando quendam alium cõceptum indiuidui vagi, quem alius angelus intelligere possit: sicut & nos verbis significatiuis indiuiduum vagum: exprimus aliquando singulare determinatum. Mitto alia, quæ ipse asserit in explicatione huius sententia, & rationes, quibus eam confirmat, quæ parum habent momenti.

Hunc modum opinãdi Henrici improbat Scotus in 2. dist. 9. q. 2. §. Circa istas quæstiones. Primum in eo, quod dicit, locutione proprie in Angelis fieri, per verbum intellectualem: in quo tamen nihil non videtur improbabile, vt infra explicabatur. Secundo, quia docet, vnum Angelum alteri tantum loqui de singularibus, quæ reuelatione ipse nouit; in quo quidem hæc sententia mihi etiam non probatur. Tum, quia ex ea sequeretur, angelum solum superiorem loqui inferiori, siquidem solum superior potest inferiori occulta reuelare. Tum etiam, quia id, de quo vnus angelus potest alteri loqui, non tantum est cognitio alicuius singularis, quod per reuelationem inferiori comunicat, sed etiam secretum suæ voluntatis: de hoc autem, ita potest angelus inferior loqui superiori, sicut superior inferiori: quia etiam secretum voluntatis inferioris ignotum est superiori: quod ipse etiam Henricus concedit, vt vidimus disput. 209. cap. 4.

Tertio impugnat Scotus sententiam Henrici: quia falsum est, per eundem conceptum vniuersalis nature manentem eodem modo, & non mutatum posse cognosci singulare, atque in hac parte hæc sententiam nos etiam falsam existimamus, quia, vt ostendimus superiori disp. 209. c. contra Th. de Argent. fieri nequit, vt per eandem cognitiõnem, vel conceptam non variatam intcipiat aliquid cognosci, quod a te non cognoscebat.

Postremo Heruzus loco allegato dicit locutionem fieri inter Angelos per verbum mentis productum in intellectu loquentis, sicut exterior locutio fit in nobis verbo vocis prolato; ita vt conceptu illo, & verbo mentis explicetur aliquid, quod in cogitatione alia erat occultum. Dixerat enim hic author, vt retulimus disputatione 209. capite 1. cogitationes vnus Angeli notas esse alteri, quid sint, & circa quid sint, imo etiam verum per modum affirmatiõnis, an negatiõnis circa obiectum versentur, non tamen cogitatio circa quid intensus versentur. Putat igitur Heruzus, quod erat occultum in cogitatione & intentione ipsa voluntatis, exprimi & significari alio conceptu & verbo mentis, a qua cogitatio rem abhorret.

abhorret S. Thomas locis à nobis allegatis cap. 8. imo eam expressisse videtur cum ait, locutionem fieri per signa intellectiua, ea vero esse speciem intelligibilem, quatenus actus suo ordinat intellectum ad alium. Ceterum, quamuis non probetur nobis sententia Heruzi in eo, quod asserit, cogitationes vnus Angeli ita esse alteri manifestas, nempe quid sint, & circa quid, vt nihilominus lateat, circa quid intensus versentur, propter rationes factas loco citato: proponam tamen fundamenta ipsius, quatenus asserit, vnum angelum alteri loqui verbo mentis suæ: in quo cum Henrico, & Maiori conuenit. Ceterum huius controuersie definitionem aliorum iudicio relinquam.

Huius autem rei gratia principio præmittenda est Doctrina eorumdem doctorum, quam retulimus disput. 209. nempe cogitationes intellectus vnus angeli notas esse alteri secundum substantiam, quatenus cogitationes sunt, non tamen ex qua intentione oriuntur: cumq; cogitatio de aliquo obiecto sit expressio quædam illius, & dicatur verbum intellectus, aut mentis: recte sequitur, in eo esse locutionem angelorum: etenim si aliquis Angelus conceptus suæ mentis diceret alteri, e habere talem intentionem in secreto cordis sui, non minus loqueretur ipsi, quam si exteriori verbo id significaret: nam vt infra explicabitur, conceptus de re aliqua non solum est cognitio talis rei habenti illum, sed etiam alteri videnti & intuenti ipsum, eique tanquam signum comparari potest.

Nunc vero hæc sententia in vnuerfum confirmatur auctoritate Patrum, & ratione. Theophylactus in illud 1. a. 1. Cor. 13. *Si linguis hominum loquar*, inquit: *Siquidem potentia quædam intelligendi, quæ inuicem diuina communicant sensu, Angelorum est lingua. Quod si ex sententia Theophyl. lingua angelorum est facultas intellectus ipsorum: sit, vt verbum etiam, quo sibi mutuo loquuntur, sit conceptus vi ipsa intellectus prolaras, quo non tantum secum, sed etiam cum aliis loquantur, & hoc sensu sua aliis significent. Et Theodor. in eundem locum ita scribit: *Angelorum autem linguas dicit, non que sensu, sed que intelligentia percipiuntur, per quæ vnuerforum Deum laudant, & inter se differunt. Sed quid quælo, in Ang. lo esse potest, quo Deum laudet, & cum alio differat, nisi intellectus? laus enim sicut & oratio actus est intellectus non voluntatis, vt competum est. Porro laudare, & disputare de re aliqua, intellectus opus est: sit igitur, vt verbum Angelorum sit conceptus intencus prolaras, quem verbum mentis aut intellectus appellamus. Porro si vnus angelus potest alteri loqui, poterit etiam ipsum deprecari, & laudare: qui deprecatio, & laus est actus intellectus, qui reuera est intellectus: ergo & locutio similiter erit actus intellectus. Quid vero Gregor. sentiat, cum ait locutionem angelorum cum Deo, esse desiderium ipsius voluntatis, infra explicabitur. Beda autem libro 2. super Iob in illa verbâ c. 7. *Si subito apparuerit aurora* cum inquit, angelorum locutionem esse consensum, intelligit non sine intellectu enuntiatione & prolatione: infra enim inquit, *Et quod volunt. illico enuntiant*: enuntiationem autem intellectio quædam est. Subiungit deinde: *Vnde fieri potest, vt similes motus per subtilitatem naturæ suæ in se perspexerint: & hoc dictum sit colloquium: non enim quidquam affectuum suorum ad inuicem latere***

spiritus potest: simplices enim creatura nullum habentes obseculum corpulentum, perspicua sibi sunt. Caute tamen explicandus est, ne dicamus, omnem affectum voluntatis angeli vnus esse norum alteri, sed tantum nulla corporis mole impediri, ne videatur, quid aliis interiori loquatur: nos enim quod corporei sumus, corporis sensibus & mole impedimur, ne videamus oculum angeli sermonem.

Verum enimvero vt perspicue intelligamus hunc modum philosophandi, quem ex Heruzo & aliis retulimus, duo obseruanda sunt. Vnum est, omnem conceptum & actum in electionis esse locutionem quandam, & in omni illa verbum & sermonem spirituales reperiri: etsi autem omnis cogitatio, quatenus cogitatio, secundum se sit nota Deo, & angelis, vt hæc fert opinio: tamen non omnis habet rationem locutionem cum Deo, & cum Angelis, sed illa solum, quæ est, quasi reflexus quidam actus, quo aliquis explicat se habere talem conceptum de tali re: quia loqui alteri non est, manifestum esse illi conceptum nostrum: alioqui cum aliquis diuinatione, vel alia via scit, quid habeamus in corde, diceretur nos illi loqui, quod est absurdum: sed loqui alteri, est signo aliquo exprimere, quid nos habeamus in corde: cumque verbum & conceptus cogitationis nostræ sit signum rei cogitatae, fit, vt actus intellectus, quo vnus Angelus alteri explicat secreta cordis sui, sit locutio respectu illius. Ideo autem dixi locutionem Angelorum esse actum intellectus quasi reflexum, quia vel est actus intellectus de cogitatione, vel de acta voluntatis & secreto cordis. Dixi etiam, omnem actum intellectus esse locutionem, quia intellectus, qui intelligit secum dicitur quodammodo loqui, & ob id quod exprimit intra se, dicitur verbum mentis ipsius.

Alterum notandum est, rationem locutionis non solum consistere in conceptu explicante, & exprimente secretum cordis, sed præterea necessarium esse, dirigi talem conceptum ad aliquem, à quo volumus illum audivi, vel intelligi: sicut in verbo exteriori contingit, nam quamuis aliquis ita alta voce loquatur, vt à multis audiat, tamen non dicitur omnibus illis loqui, sed eis tantum, ad quos verba sua peculiari quadam ratione dirigit. Locutio autem ad alterum multis modis fieri potest; nam fit per modum imperij, orationis, narrationis simplicis, aut doctrinæ. Sicut autem imperium est actus intellectus manifestans inferiori affectum & voluntatem superioris, vt res fiat: oratio vero est actus intellectus manifestans inferioris desiderium obtinendi aliquid à superiori, & potente, vt prima secundæ quæst. 17. explicabitur: ita etiam simplex narratio & locutio, est manifestatio secreti inter æquales, tantum gratia manifestandi illud.

Porro modus, quo actus intellectus explicans secretum cordis, semper dirigitur peculiari aliqua ratione ad eum, cui dicitur fieri locutio, inferius explicabitur. Ex dictis igitur colligimus iuxta hæc opinionem locutionem spirituales Angelorum esse conceptum quandam intellectus, quem habent de secreto cordis peculiari quadam ratione ad alium ordinatum, per quem alteri significatur id, quod quis habet in corde: quæ quidem doctrina cap. seq. magis elucidabitur.

Aliquando
antur pro
explicatio
sententia.
Hæc.

63.
Theophyl.

64.
Beda.

65.
Gregor.

66.
Theodor.

67.
Heruzo.

68.
Henrico.

69.
Maiori.

70.
S. Thomas.

71.
S. Hieronymo.

72.
S. Iuliano.

73.
S. Isidoro.

74.
S. Iohanne.

75.
S. Iohanne.

76.
S. Iohanne.

77.
S. Iohanne.

78.
S. Iohanne.

79.
S. Iohanne.

80.
S. Iohanne.

81.
S. Iohanne.

82.
S. Iohanne.

83.
S. Iohanne.

84.
S. Iohanne.

85.
S. Iohanne.

86.
S. Iohanne.

87.
S. Iohanne.

88.
S. Iohanne.

89.
S. Iohanne.

90.
S. Iohanne.

91.
S. Iohanne.

92.
S. Iohanne.

93.
S. Iohanne.

94.
S. Iohanne.

95.
S. Iohanne.

96.
S. Iohanne.

97.
S. Iohanne.

98.
S. Iohanne.

99.
S. Iohanne.

100.
S. Iohanne.

101.
S. Iohanne.

102.
S. Iohanne.

103.
S. Iohanne.

104.
S. Iohanne.

105.
S. Iohanne.

106.
S. Iohanne.

107.
S. Iohanne.

108.
S. Iohanne.

109.
S. Iohanne.

110.
S. Iohanne.

111.
S. Iohanne.

112.
S. Iohanne.

113.
S. Iohanne.

114.
S. Iohanne.

115.
S. Iohanne.

116.
S. Iohanne.

117.
S. Iohanne.

118.
S. Iohanne.

119.
S. Iohanne.

120.
S. Iohanne.

121.
S. Iohanne.

122.
S. Iohanne.

123.
S. Iohanne.

124.
S. Iohanne.

125.
S. Iohanne.

126.
S. Iohanne.

127.
S. Iohanne.

128.
S. Iohanne.

129.
S. Iohanne.

130.
S. Iohanne.

131.
S. Iohanne.

132.
S. Iohanne.

133.
S. Iohanne.

134.
S. Iohanne.

135.
S. Iohanne.

136.
S. Iohanne.

137.
S. Iohanne.

138.
S. Iohanne.

139.
S. Iohanne.

140.
S. Iohanne.

141.
S. Iohanne.

142.
S. Iohanne.

143.
S. Iohanne.

144.
S. Iohanne.

145.
S. Iohanne.

146.
S. Iohanne.

147.
S. Iohanne.

148.
S. Iohanne.

149.
S. Iohanne.

150.
S. Iohanne.

151.
S. Iohanne.

152.
S. Iohanne.

153.
S. Iohanne.

154.
S. Iohanne.

155.
S. Iohanne.

156.
S. Iohanne.

157.
S. Iohanne.

158.
S. Iohanne.

159.
S. Iohanne.

160.
S. Iohanne.

161.
S. Iohanne.

162.
S. Iohanne.

163.
S. Iohanne.

164.
S. Iohanne.

165.
S. Iohanne.

166.
S. Iohanne.

167.
S. Iohanne.

168.
S. Iohanne.

169.
S. Iohanne.

170.
S. Iohanne.

171.
S. Iohanne.

172.
S. Iohanne.

173.
S. Iohanne.

174.
S. Iohanne.

175.
S. Iohanne.

176.
S. Iohanne.

177.
S. Iohanne.

178.
S. Iohanne.

179.
S. Iohanne.

180.
S. Iohanne.

181.
S. Iohanne.

182.
S. Iohanne.

183.
S. Iohanne.

184.
S. Iohanne.

185.
S. Iohanne.

186.
S. Iohanne.

187.
S. Iohanne.

188.
S. Iohanne.

189.
S. Iohanne.

190.
S. Iohanne.

191.
S. Iohanne.

192.
S. Iohanne.

193.
S. Iohanne.

194.
S. Iohanne.

195.
S. Iohanne.

196.
S. Iohanne.

197.
S. Iohanne.

198.
S. Iohanne.

199.
S. Iohanne.

200.
S. Iohanne.

201.
S. Iohanne.

202.
S. Iohanne.

203.
S. Iohanne.

204.
S. Iohanne.

205.
S. Iohanne.

206.
S. Iohanne.

207.
S. Iohanne.

208.
S. Iohanne.

209.
S. Iohanne.

210.
S. Iohanne.

211.
S. Iohanne.

212.
S. Iohanne.

213.
S. Iohanne.

214.
S. Iohanne.

215.
S. Iohanne.

216.
S. Iohanne.

217.
S. Iohanne.

218.
S. Iohanne.

219.
S. Iohanne.

220.
S. Iohanne.

221.
S. Iohanne.

222.
S. Iohanne.

223.
S. Iohanne.

224.
S. Iohanne.

225.
S. Iohanne.

226.
S. Iohanne.

227.
S. Iohanne.

228.
S. Iohanne.

229.
S. Iohanne.

230.
S. Iohanne.

231.
S. Iohanne.

232.
S. Iohanne.

233.
S. Iohanne.

234.
S. Iohanne.

235.
S. Iohanne.

236.
S. Iohanne.

237.
S. Iohanne.

238.
S. Iohanne.

239.
S. Iohanne.

240.
S. Iohanne.

241.
S. Iohanne.

242.
S. Iohanne.

243.
S. Iohanne.

244.
S. Iohanne.

245.
S. Iohanne.

246.
S. Iohanne.

247.
S. Iohanne.

248.
S. Iohanne.

249.
S. Iohanne.

250.
S. Iohanne.

251.
S. Iohanne.

252.
S. Iohanne.

253.
S. Iohanne.

254.
S. Iohanne.

255.
S. Iohanne.

256.
S. Iohanne.

257.
S. Iohanne.

258.
S. Iohanne.

259.
S. Iohanne.

260.
S. Iohanne.

261.
S. Iohanne.

262.
S. Iohanne.

263.
S. Iohanne.

264.
S. Iohanne.

265.
S. Iohanne.

266.
S. Iohanne.

267.
S. Iohanne.

268.
S. Iohanne.

269.
S. Iohanne.

270.
S. Iohanne.

271.
S. Iohanne.

272.
S. Iohanne.